

Ljubljana, 2. junija 2008

SPOROČILO MEDIJEM

VPLIVI ELEKTORMAGNETNIH SEVANJ NA LJUDI

Naravnim elektromagnetnim sevanjem (EMS) se v zadnjem času vedno bolj pridružujejo tudi umetno povzročena sevanja, zato smo sevanjem izpostavljeni v večji meri kot v preteklosti. To še posebno velja za otroke, ki že od ranega otroštva uporabljajo nove tehnologije in bodo izpostavljeni EMS celo življenje. Zato je pomembno otroke informirati in ozaveščati glede možnih tveganj za zdravje ter spodbujati njihovo zanimanje za to problematiko.

Raziskovalna naloga za šolarje

Zato smo novembra 2007 na Inštitutu za varovanje zdravja RS v okviru projekta Slovenske mreže zdravih šol in s sodelovanjem Projekta Forum EMS razpisali raziskovalne naloge za učence od 7. do 9. razreda osnovne šole ter 1. letnika srednje šole z naslovom »Elektromagnetna sevanja v mojem okolju«. Do razpisanega roka je prispelo sedem raziskovalnih nalog iz štirih osnovnih šol (OŠ Idrija, OŠ Bistrica ob Sotli, OŠ Miška Kranjca in OŠ Primoža Trubarja iz Velikih Lašč) in ene srednje šole (Srednja zdravstvena šola Juge Polak iz Maribora).

Večina raziskovalnih nalog, ki smo jih prejeli, je bila kvalitetno pripravljena, kar je ob sorazmernem nepoznavanju problematike elektromagnetnih sevanj in zahtevnosti tega področja spodbudno. Obe zlati priznanji pa sta prejeli nalogi učincev OŠ Idrija, nastali pa sta pod mentorstvom Danice Vončina. Za nalogo z naslovom Elektromagnetna sevanja v mojem okolju je bil nagrajen Peter Rupnik iz 9. razreda, za nalogo z naslovom Elektromagnetna sevanja mojega mobija pa osmošolci Katjuša Koler, Tomaž Hvala in Miha Vončina. Vsi sodelujoči so dobili priznanja, majice in zdravstveno-vzgojna gradiva za mlade o zdravem načinu življenja, zmagovalci pa so dobili za nagrado obisk adrenalinskega parka ob zaključku šolskega leta.

Projekt Slovenska mreža zdravih šol

Slovenska mreža zdravih šol, ki jo podpirata Ministrstvo za šolstvo in šport ter Ministrstvo za zdravje, nacionalni koordinator pa je Inštitut za varovanje zdravja RS, v Sloveniji deluje že od leta 1993. Vključena je v Evropsko mrežo zdravih šol, ki združuje 43 članic. Pri nas je v mrežo vključenih 130 šol, in sicer 100 osnovnih, 25 srednjih in 5 dijaških domov, za pridružitve pa se zanimajo tudi druge šole. Zdrave šole si preko zdravstvenih vsebin v učnih načrtih in različnih dejavnostih prizadevajo krepiti in izboljševati zdravje na telesnem, duševnem, socialnem in okoljskem področju. Z namenom, da bi vplivale na večjo ozaveščenost in bolj zdrav življenjski slog učencev, učiteljev in staršev se povezujejo z lokalno skupnostjo, starši, zdravstvenimi službami in drugimi ustanovami.

Poleg tega, da šole načrtujejo lastne projekte in naloge s področja zdravja (spodbujajo zdravo prehrana in več gibanja, gradijo na izboljševanju medsebojnih odnosov in pozitivne samopodobe, podpirajo bolj pestre oblike sodelovanja s starši, svetujejo kakovostno izrabo prostega časa, preprečujejo in nasilje na šolah ...), se vključujejo tudi v nacionalno rdečo nit, ki je vsako leto drugačna – vedno pa je s področja zdravja. Letošnja rdeča nit je zdrav življenjski slog, šole pa jo z različnimi dejavnostmi obeležujejo preko celega (šolskega) leta.

Raziskava o vplivu EMS na zdravje ljudi

Raziskavo o osebni izpostavljenosti ljudi elektromagnetnim sevanjem je na 30 prostovoljcih izvedel **Inštitut za neionizirna sevanja**. Prostovoljci so ob sebi 34 ur nosili dozimeter Antenessa EME SPY 120 in pisali dnevnik o poteku meritev in njihovem gibanju.

Glavni zaključki raziskave so:

- Iz rezultatov meritev osebne izpostavljenosti lahko v splošnem zaključimo, da je celotna izpostavljenost prebivalstva EMS v vseh primerih nizka. Najvišje povprečne vrednosti najdemo v službi (0,2 % dovoljene mejne vrednosti), medtem ko najvišje trenutne sevalne obremenitve najdemo v mestu/doma (22 % dovoljene mejne vrednosti).
- Glavni delež k najvišji trenutni obremenitvi na vseh področjih izpostavljenosti prispevajo mobilni telefoni, in sicer kar 61 %, medtem ko bazne postaje mobilne telefonije prispevajo le 16 %. Med sevalnimi obremenitvami zaradi mobilnega telefona največ prispeva v sistemu GSM, in sicer 47 %, v sistemu DCS 15 %, medtem ko v sistemu UMTS le 3%.
- Ostali viri EMS, ki smo jih tudi izmerili z osebnim dozimetrom (RA, TV, DECT, TETRA in Wi-Fi), pa predstavljajo 23 % celotne sevalne obremenitve. Izstopa brezžični hišni telefon DECT (14 %), ki so jih prostovoljci uporabljali neposredno ob telesu. V posameznih primerih so visokim trenutnim vrednostim EMS izpostavljeni tudi uporabniki brezžičnih lokalnih računalniških omrežij Wi-Fi (7 %). Ostali viri sevanja (TETRA, RA in TV oddajniki) pa so od uporabnikov precej oddaljeni in tako precej manj obremenjujejo prebivalstvo (2%).
- V splošnem je na podeželju izpostavljenost manjša kot v mestih, vendar pa je izpostavljenost mobilnim telefonom GSM precej večja kot drugje, Bazne postaje so namreč bolj redko umeščene v ta prostor kot v mestih in tako je potrebna za prenos podatkov večja oddajna moč telefona.
- Poleg mobilnih telefonov k celotni sevalni obremenitvi pomembno prispevajo tudi brezžični Wi-Fi sistemi. To je bilo še posebej razvidno iz izpostavljenosti v domovih prostovoljcev.
- Izpostavljenost drugim virom EMS, kot so radijski in televizijski oddajniki ter Tetra pa je na spodnji meji občutljivosti merilnega sistema.

Projekt Forum EMS

Forum EMS je projekt, ki skrbi za objektivno, nepristransko in strokovno podprto komuniciranje o problematiki elektromagnetnih sevanj (EMS). Opira se izključno na znanstvene temelje in sledi izhodiščem vodilnih mednarodnih institucij s področja varovanja zdravja in okolja pred EMS. Namenjen je vsem, ki iščejo odgovore na pereče probleme s področja EMS. Vse dodatne informacije lahko najdete na domači strani projekta: www.forum-ems.si.

Dodatne informacije:

Mitja Vrdelja

Odnosi z javnostmi IVZ RS

Tel: 01 2441 572

E-pošta: mitja.vrdelja@ivz-rs.si